

Lancelot

Giles Kristian

Lancelot

Geliefd en gehaat. Bewonderd en gevreesd.
Verlaten, maar niet vergeten. Hij is Lancelot.

ISBN 978-90-225-8733-1

ISBN 978-94-023-1361-1 (e-book)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Lancelot*

Vertaling: Joost van der Meer en William Oostendorp

Omslagontwerp: Wil Immink Design

Kaart pag. 7: © Laine Payne

Omslagbeeld: Istock/Arcangel/Shutterstock

Zetwerk: ZetSpiegel, Best

© Giles Kristian 2018

© 2019 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*Voor mijn vader, Alan James Upton (1946-2016),
die mij in de laatste weken van zijn leven leerde wat moed inhoudt.*

Het koninkrijk ten tijde van Arthur

Proloog

Ik zet de achtervolging in. Meedogenloos. Door alle kronkels en bochten, door de bittere rook die uit talloze hofsteden opstijgt. Over grafheuvels en glinsterende stroompjes. Tussen korenhalmen, eeuwenoude eiken en staande stenen door, waarbij de boomleeuwerik op een klauwlengte afstand een golvende bruine streep vormt. Nu de witte flits van zijn nek. Dan het zwart-wit op de voorkant van zijn vleugels. Zijn lied is vergeten, zijn doodsangst een smaak op de wind.

Ik kan hem niet vangen. Een buiteling. Een draai. Stijgend naar de goden en duikend naar het land. Aarde en hemel gaan in elkaar op. Ik schep genoegen in de jacht, maar meer nog in het schouwspel. Alle overvloed van de wereld is in mijn felle blik gepropt.

Ik zwenk, maak me los van de vlucht van de leeuwerik. Word getrokken naar het gedruis dat niet uit de nabijgelegen oceaan opstijgt, maar uit mensen. Ik strijk neer op de boom zonder takken. De versierde boom met een ijzeren kettingriem om zijn stam. Ik ruik de mist van de adem die uit de mensenmassa optrekt. Hij warmt mijn verenkleed tegen de dunne ochtendlucht en ik kijk. Ook voel ik. Meer dan een vogel zou moeten voelen. Het verdriet dat als een dekmantel over de samenkomst ligt. De angst. De onzekerheid en het berouw.

Het gedruis zwelt aan, rolt als een golf over de verzamelde massa en

bedaat weer. Speerdraggers komen; uit angst en plichtsbesef wijkt de gemeenschap onhandig uiteen. Onder hen een vrouw. Haar rug is recht als hun speren, maar veel nobeler. Haar haren zijn zwart als de vleugels van een kraai. Blauw als het schild van een kever. Glanzend koperbruin van beukenbladeren in de herfst. En ze bezit nog altijd een schoonheid waardoor de lucht van de dag door driehonderd lichamen tegelijk wordt opgezogen, als rook en vonken door de schouw van de smederij.

Armen strekken zich uit, handen graaien en grijpen naar haar roodbruine gewaad. Mannen en vrouwen voegen zich samen, hongerig om haar in het voorbijgaan aan te raken. Ze hunkeren naar een portie van haar tragedie. Dorsten naar een sprankje van haar macht. Vrezen haar kunst.

Mijn honger vervaagt met de herinnering aan de boomleeuwerik. Een gemeen jongetje ziet mij en werpt een steen. Ik stijg op van de brandpaal, waarbij mijn brede, gepunte vleugels sneller slaan dan elke gedachte, en ik zweef in de aan kracht winnende wind en houd intussen de vrouw in de gaten terwijl ze verder wordt geleid en zo nu en dan als een onwillige merrie naar de dekhengst wordt getrokken.

De man met de geschoren kruin praat nu, maar mijn oren zijn niet mijn ogen en zijn woorden zijn als het gakken van een gans. Lomp trekken ze haar omhoog, op de stapel takken en wilgentwijgjes, en brengen de koude ketting om haar middel, verenigen haar met de brandpaal. Ze vecht nu alleen met haar ogen en haar lichaamshouding. Trots en schaamte zijn haar enige toverij, ongeacht wat de geschoren man zegt, met zijn omhooggestoken armen, handen graaiend naar de lucht.

Hangend boven de mensenmassa ben ik een trillende bol van energie, met de opgekropte spanning van een gespannen boog. Ik hoop dat ik niet een andere leeuwerik of een roodborsttapuit, een vink of een pieper in het oog krijg, want mijn overhand op het instinct van dit schepsel is dun als rook; misschien dat ik afsnijd naar het westen en de een of andere prooi naar het einde van de aarde bejaag.

Vuur nu. Zo fel dat het pijn doet aan mijn ogen. Opvlammend van een stok met de stank van pek. De man met de toorts in zijn hand komt naar voren, de ogen neergeslagen, alsof hij bang is om de vrouw aan te kijken. En goed dat hij haar starende blik zou vrezen. Die blauwgroene ogen die de ziel van menig man hebben gezien, zoals de haviksogen de wereld zien: oneindig, onberispelijk gedetailleerd.

Hij staat als bevroren, deze vuur dragende man. Stokstijf en stil als de brandpaal die hij niet durft te naderen. Misschien is hij bang voor de vrouw. Misschien vreest hij de menigte, die zich gedraagt als een gestokte adem. Ze verlangen naar het vuur en tegelijkertijd ook niet.

Nu komt de in het gouden schijnsel gehulde man, zijn geschubde harnas glinsterend ondanks het tijdstip. In schrill contrast met hoe het volk naar de vrouw was gezwerm, deinst het nu terug voor de man. De mensen wenden hun ogen af, maar ik niet en ik kijk hoe hij met een asgrijs gezicht het brandende hout uit de hand van de andere man weggrist.

Met een gepijnigde stem roept hij naar de menigte, en met lange passen door de modder draagt hij de vlam naar voren, een offerande van vuur naar dat wat zonder vuur niet kan zijn.

Maar dan houdt hij halt. Hij staat alleen in een zee van zielen. In tegenstelling tot de andere man niet bang om haar aan te kijken. Hun ogen zijn nu in elkaar. Als klauwen verward in klauwen. Wortels verstrengeld in wortels.

Ergens slaakt een vrouw een gil. Op van haat vervulde adem klinkt er meer gegil, en de gouden man brengt het door de wind gezeselde brandhout omhoog; met vermande ledematen en hernieuwde doelgerichtheid zet hij de laatste drie stappen.

De tranen van de vrouw vallen op het droge hout. Ze wendt haar gezicht af, kijkt boven iedereen uit. Ze kijkt voorbij iedereen, door de sluier die het ene leven van het volgende scheidt. Het tussen de wilgentakjes gegooide droge stro vat vlam. Een gekraak van vuur. Een snik van al degenen die zijn gekomen om getuige te zijn. De eerste vuile sliert van ziekelijk gele rook krult omhoog, en een windvlaag slaat de verschroeide geur tegen me aan. Te veel voor een dier van de schone lucht. Ik sla mijn vleugels uit, vlieg weg van de verslindende haat en angst en laat de wind me wegvoeren door het dal.

1

Brand in de nacht

Nog steeds herinner ik me de geur van mijn vader: leer en staal. Het wolvet in zijn mantel, op zijn broek en op zijn zwaarden, het hield het water weliswaar buiten, maar stonk naar schaaap. De zoete lucht van hooi uit de stal en het oude zweet van de zadelkussens. Ook zijn eigen zweet, en de muskusachtige geur van een man. Plus de soms angst-aanjagende zweem van zijn door bier en wijn zuur geworden adem.

Zijn gezicht kan ik me doorgaans niet meer voor de geest roepen. Misschien wil ik dat wel niet. Maar ik herinner me zijn geur. Ik hoef er alleen maar aan te denken om weer een jongen te zijn.

Ook herinner ik me zijn aanraking, maar dan vanwege het zeldzame, het onbekende aspect ervan. De grote hand die mijn hoofd schrobt en mijn haar in plukjes overeind doet staan. Zijn granieten borstkas tegen mijn rug terwijl hij me hielp mijn eerste boog te spannen. De prikkende zachte haartjes van zijn baard toen hij me op een avond bij de haard toefluisterde dat mijn moeder de mooiste vrouw van heel Benoïc was.

En minder zeldzaam, zijn knokkels scherp als stenen over mijn wang, waardoor ik een dag doof was aan een gloeiend oor. De schrijnende beet van zijn riem als ik, of iemand anders, hem had geërgerd. De ijzeren greep van grote handen op mijn armen, het geschud dat

mijn hersenen in hun schedel deed rammelen en de razende regenstorm van zijn woede in mijn gezicht.

Vreemd genoeg herinner ik me onder alle kolkende chaos van die avond het gevoel van mijn vaders hand nog levendig. Zijn ruwe huid om die van mij heen. De dikke, vereelde wurggreep terwijl hij me door de wervelende rook en het door vlammen gelikte duister trok, omdat onze vijanden waren gekomen.

Ik was op dat moment in de stallen om Malo, mijn vaders dekhengst, te borstelen, omdat hij in zo'n slechte bui was dat niemand anders, zelfs Govran niet, in zijn buurt durfde te komen. Die winter lag er een dik pak sneeuw die pas in het voorjaar wegsmolte. Een witte vacht op Benoïc die de mensen bij hun haardvuur, het vee in de koeienstal en de paarden in hun boxen had gehouden. Want zonder een goede reden zette je het leven van een prins der dieren en geliefde van de paardengodin Rhiannon niet op het spel door hem in de sneeuw te berijden. Maar probeer dat Malo maar eens te vertellen. Malo, vijftien handbreedtes hoog en volgens Govran van een Spaans geslacht, was sterk en snel, neerbuigend en gevaarlijk. Warm bloed in een koud land. En hij was verveeld. Gefrustreerd door het stilstaan. Gaf daarvan de wereld, de goden en alle mensen de schuld, behalve mij.

En net als alle hengsten vond Malo vechten het op een na beste, na rennen dus. 'Die verdomde duivel beet bijna mijn arm af toen ik met de borstel op hem afkwam,' had Govran gezegd toen hij binnenkwam en grote klonten sneeuw van zijn laarzen stampte, dat smolt in het riet op de vloer.

Govran, mijn vaders stalknecht, had verstand van paarden en hield meer van ze dan van mensen, onder wie Klervi, zijn vrouw, zoals ze vaak genoeg zei, en ze werd niet tegengesproken door Govran.

'Duwde Erwan op zijn gat toen hij probeerde zijn been op te tillen om op hoefziekte te controleren,' spuugde Govran en hij blies in zijn koude handen. 'Je zou die zwarte duivel los moeten laten om hem woede spugend en vuur schietend over het dak van de wereld te zien rennen.' Hij keek eerst naar mijn moeder, toen naar mijn vader. Mij keek hij niet aan. 'Als u de duivel wilt laten roskammen, zult u de jongen moeten sturen.'

Er waren er niet veel die zo tegen mijn vader konden spreken. Maar Govran wel. Lang voordat mijn vader koning was, waren ze zwaardbroeders geweest.

'Dat pleit niet voor je, Govran,' liet mijn vader hem weten. En dat

klopte, want ik was nog niet eens negen jaar. ‘Moet ik een nieuwe stalknecht laten zoeken?’

‘Of een nieuw paard,’ beet mijn moeder hem toe.

Govran mompelde iets wat, gelukkig voor hem, niet verstaanbaar was, omdat het pijnboomhout in de haard knalde en kraakte. Het goed gedroogde hout hadden we inmiddels al lang opgebruikt.

Buiten wakkerde de wind aan, en ik wist dat het de stemming in de stallen geen goed zou doen. ‘Mij zal hij niet bijten, vader,’ zei ik. Ik was er bijna zeker van.

Een frons van mijn moeder, zwaar als een luik onder een dikke laag sneeuw. ‘Dat beest kan die jongen z’n hoofd afbijten en in één keer doorslikken,’ zei ze.

‘Hij bijt me omdat hij zo nu en dan vergeet wat wat is,’ zei Govran terwijl hij zich wat warmte in zijn vingers en handpalmen wreef. ‘Dan denkt-ie weer dat hij de baas is en ik de onderworpenen, en probeert-ie me op mijn plaats te zetten. Schoft.’ Hij tilde zijn kin op in mijn richting. ‘Door de jongen voelt hij zich niet bedreigd.’

‘Een jongen wordt geen man als hij aan de rok van zijn moeder blijft hangen,’ gromde mijn vader, en hij bracht de kruik naar zijn lippen en nam een flinke teug.

‘Een jongen wordt geen man door zijn hoofd af te laten bijten door een slecht gehumeurd beest,’ zei mijn moeder.

Geen glimlach. Slechts vuur en een vlammetje uit de lamp, rook en mufte lucht. We hunkerden allemaal naar de lente.

Gemompel en een handbeweging van mijn vader. Genoeg. Ik stond buiten, zonder zelfs maar een hoornlantaarn om mijn pad te belichten, en stampte door de broze sneeuw Malo’s lampverlichte stal in. Binnen was het warm met zijn muskusachtige geur en zoet met zijn adem, die dampte op het ritme van blaasbalgen in de smederij; de toorn blazend die alle andere mensen weg had gejaagd.

‘Ik ben het,’ zei ik. ‘Ik ben het.’ Als sneeuw op sneeuw zo zacht uitgesproken. Eerst snoof hij spottend, want hij wist heel goed dat de mannen zich hadden teruggetrokken en een jongen hadden gestuurd. Zich om hen schamend. Maar ik liet hem een poosje aan mijn handen snuiven, en fluisterde dat hij me mocht bijten als hij zich daardoor beter zou voelen. En toen hij me niet beet, ging ik op het krukje van de hoefsmid zitten, begroef mijn neus in zijn dikke manen en ademde hem in; daarna fluisterde ik hem toe dat we vrienden waren en dat de rest de pot op kon. Vervolgens gingen we aan het werk:

ik aan zijn ravenzwarte vacht, die ik van strostof en vuil verlostte, en hij aan de taak om zijn haat los te laten.

De merries, veulens en andere hengsten in de stalboxen hadden de kriebels. Een paard is bang voor het gesis van de wind, omdat hij bang is voor slangen. Het zit in hem, diep vanbinnen, overgedragen van voorvader aan veulen. Aldus had een buitenlander Govran laten weten, die het mij vertelde. ‘Als je het mij vraagt, zijn ze eerder bang voor de geluiden die ze door de wind niet kunnen horen, zoals van een roedel jagende wolven,’ zei Govran, wat logischer leek voor een jongen die dacht dat een prins als Malo de stromingen en getijden van de lucht niet kon verwarren met een dier dat op zijn buik glijdt.

Als het lukte, zou ik aan drie of vier van de andere paarden toekomen. Maar ik hield het meest van Malo, en als ik me in zijn box bevond, was de wereld buiten als rook die op de luchtstromen werd verdreven. Het was Malo en ik en de zwijnsborstel. Hoofd naar hals, borst, schoft, daarna voorbeen, helemaal naar de knie en zelfs de hoef. Zo nu en dan schuurde ik de stekelhaartjes langs de hertshoorn om het vuil eruit te kammen.

Daarna zijn lange rug, flank, buik, kroep en ten slotte zijn achterbenen tot aan de hoeven. Elke haal borstelde de olie van zijn huid naar het oppervlak totdat hij glom als gepolitoerd ebbenhout. Vervolgens met de kam naar zijn manen en staart, als een gedachte zo rustig, maar zonder acht te slaan op de passage van de halvemaan langs het firmament, totdat ze waren als zijde in de windvlagen die zich tussen de balken door een weg naar binnen wurmden.

Zelfs Malo kon niet lang een wrok koesteren. Niet tegen mij. Tegen de tijd dat ik klaar was, was de schittering in zijn ogen die eerst nog verontwaardiging was geweest nu trots. Daar stond hij dan, snuivend en arrogant, zijn naam eer aandoend, want die betekende ‘stralende gijzelaar’; hij had immers vóór mijn vader aan diens vijand toebehoord. Toen ik nog aan de borst lag, werd hij na een roofoverval met andere schatten meegenomen, hoewel mijn vader hem uiteindelijk te graag mocht om hem terug te verkopen.

‘Een paard kan net zo ijdel zijn als een krijgsman,’ had Govran gezegd. Malo was ijdelers dan alle mannen van mijn vader. Maar ik mocht hem en hij mocht mij. En hij beet me nooit. Niet één keer.

En het eerste wat ik wist van de aanval die avond die mijn leven voorgoed zou veranderen, was de gil.

Ik was bijna klaar en veegde met de doek het laatste beetje stof weg dat de zachte borstel had achtergelaten, rond Malo's ogen en oren waar hij stekelhaartjes niet zou dulden. Ik ging helemaal op in mijn taak en genoot van de glans in zijn zwarte vacht, net zoals mijn vaders krijgsmannen genoeg scheidten wanneer ze helmen, zwaarden en scheden en het leer van hun degenkoppels tot glans poetsten. Daardoor, en door het geurige veilige onderkomen van de stal, had ik aanvankelijk niet de schrille toon opgevangen van een hoorn op de woest weeklagende wind. Het was Malo die me erop attent maakte. Hij snoof en tilde zijn hoofd op, spitste de oren en onderscheidde de kreten en een schallende hoorn van de klaagzang van de wind.

Op datzelfde moment meende ik rook te ruiken en wist ik dat onze vijanden waren gekomen. De hoorn klonk opnieuw, en ik rende de nacht in, die nu koper- en bronskleurig was, omdat ze de graanvoorraad en de smederij in brand hadden gestoken. De koeien in de stal loeiden angstig, en ik zag gestalten door de sneeuw rennen. Ik zag het vuur in zwaarden en helmen weerspiegelen, en stond als bevroren door de betovering ervan.

'Jongen! Rennen, jongen! Naar je vader!' Het was Gwenhael die met zijn zwaard in de hand, zijn ogen wild van het bier en zijn adem dampend in de lucht door de mantel dook terwijl hij schreeuwde. 'Ga dan, jongen!' brulde hij naar me, en hij draaide zijn in bont gehulde massa naar een krijgsman die met een speer naar hem stak. Gwenhael wendde de stoot af en dreef zijn zwaard in de buik van de man, maar er waren er nog drie, die hem als wolven op een beer inslopen. Gwenhael hief zijn dampende zwaard en ging brullend de uitdaging aan. Ik zag hem onder een stortvloed van steekwapens en beledigingen neergaan, en daarna rende ik.

Niet naar het paleis en mijn vader, maar langs de stallen, net zo doodsbang door het gehinnik en gebries van de paarden als door Gwenhaels dood; snel als een haas over de door het vuur bronskleurige sneeuw schoot ik over de open grond voor de schuur. Sinds koning Peredur zijn rug warmde aan de eiken troon van Benoïc was de oude rokerij het thuis geweest van Hoel en diens haviken, en ik had nooit anders geweten dan dat de deur op slot zat. Nu was hij niet vergrendeld, en met een doffe bons die de vogels in hun kooi deed krijsen, flapperen en dol van opwinding aan hun lijn trekken, vloog hij wijd open.

'Wie zijn daar, jongen?' vroeg Hoel met krakende stem. Zijn nieuws-

gierigheid was het enige wat zijn hand, en het leren lokaas dat daar stevig in werd vastgehouden, tegenhield. Anders zou hij ermee naar me hebben uitgehaald, omdat ik de haviken had opgeschrikt. Maar wat de oude valkenier met dat lokaas dacht te doen tegen de mannen die mijn vaders krijgs mannen aan het doden waren, wie kon dat zeggen? ‘Nou, voor de draad ermee, knaap! Wie maakt wie af?’

‘Het zijn de mannen van Claudas,’ zei ik, want ik had geen bewijs nodig van het vaandel met het hert van de koning van de Verlaten Landen, noch hoefde ik Claudas zelf te zien in de sneeuw waar de vlammen langs speelden. ‘Ik zag ze Gwenhael vermoorden,’ gaf ik toe, want om de een of andere reden schaamde ik me ervoor.

Hoel slaakte een geluid in zijn keel dat ik ondanks de overal om ons heen krijsende haviken hoorde. Achter hem was mijn vaders giervalk een witte razernij die aan zijn roest probeerde te ontsnappen. Zijn schrille *kie-errk, kie-errk* doorkliefde de muffige donkerte en zijn grote vleugels deden de kaarsen druipen.

‘Nou, wat in de naam van Taranis doe je hier, jongen?’ vroeg Hoel, met een scheef hoofd in nabootsing van een van zijn haviken zodat hij me met zijn ene oog kon vastpinnen. Het andere was een romig stolsel te midden van een vormeloos geheel van rimpels en littekenweefsel, dat hij te danken had aan de scherpe klauwen van een vogel, ooit lang geleden. Voor een jongen van mijn leeftijd een afgrijselijke wond om aan te zien, voor de jongen die hij was geweest nog gruwelijker te doorstaan. Toch was een eenogige leerjongen meester geworden, en ik was gewend geraakt aan de verschrikking ervan.

Terwijl de windvlagen vanuit de halfopen deur, waar hij naar buiten stond te turen, mij in zijn vertrouwde zweetgeur hulden, keek ik naar Hoels rug. Eerlijk gezegd mocht ik de oude valkenier meer dan mijn eigen vader, en Hoel wist dat en had er een schuldgevoel over. Ook wist hij dat mijn genegenheid voor hem en zijn vogels wel eens mijn dood zou kunnen worden.

Hij draaide zich om en keek me woest aan; zijn goede oog vertelde me dat het buiten in het door vlammen nagejaagde duister iets vreselijks had gezien.

‘Je moeder zal doodsangsten uitstaan, jongen. Naar buiten jij! Voordat alles verloren is.’

‘We gaan samen,’ zei ik, en ik hoorde een gil in de nacht die van een wijfsvos kon zijn geweest, maar ik wist wel beter.

‘Doe niet zo dwaas,’ zei Hoel, en hij strompelde op me af alsof hij

naar me wilde uithalen met het touw en de leren vogel die hij nog steeds stevig in zijn klauwachtige hand vasthield. 'Ik zal niet met de rest mee rennen. Zou dat ook niet kunnen als ik wilde.' Ik wist dat het waar was. Het was onmogelijk voor te stellen dat Hoels graatmagere oude benen hem snel door de sneeuw droegen. Ik kon me zelfs niet heugen wanneer ik hem voor het laatst had zien paardrijden of dat hij de mannen nog vergezelde op de jacht, waarbij hij erop vertrouwde dat mijn vader goed genoeg kon omgaan met de valken om ze niet onbruikbaar te maken.

'Ga! Nu!' brulde hij, en hij sloeg me zowaar met de lokvogel. Twee keer, maar ik bleef staan en incasseerde het. Hoel had een leerjongen moeten hebben, maar hij had alle gegadigden geweigerd – niet dat het er veel waren geweest – en ik geloofde dat hij het plekje voor mij vrijhield, hoewel het nog wel een paar jaren zou duren voordat ik zover was. Mijn halve leven bracht ik door in die donkere, scherp ruikende plaats en hoewel de kennis van de meestervalkenier enorm was, bleef zijn werk voor mij nagenoeg onbegrijpelijk. Ik werd gefascineerd door de vogels. Ik bewonderde ze. Hield zelfs van ze. En hoewel de hele wereld van mij, als prins, meer verwachtte, zou ik net zo lief Hoels leerjongen zijn geworden. Hector, mijn broer, zou de troon van Benoïc hebben, en ik de haviken en de valken.

Maar het zou nooit zo zijn, en dat wist ik op dat moment net zo zeker als dat het dode witte oog van Hoel de slechtvalk nimmer razendsnel zou zien duiken om een korhoen in de vlucht te grijpen. Toch stond ik daar nog steeds, want ik wilde meer van de oude man. Ik had iets nodig.

'Mij zullen ze niet doden,' zei hij. 'Koning Claudas is geen barbaar. Hij moet net zo veel van de jacht houden als jouw vader en zal mij niet doden.' Zijn mond was niet geoefend in liegen, want tegen zijn vogels hoefde je dat niet te doen, maar hij zwaaide met een arm naar de kooien en hun bewoners, waarvan een aantal nog steeds met de vleugels sloeg, omdat ze vuur en bloed roken. 'Zijn eigen valkenier kent deze vogels niet. Hij zal mij aanhouden.' Dat ene oog van hem kon je scherp als een dun mes aankijken. 'Maar jou zullen ze wel doden. Of erger.' Hij zwaaide met zijn armen om me weg te jagen. 'Ga nu. En vlug!'

Hij was te oud en stijf om te vluchten, en dat wisten we allebei. Noch zou hij zijn haviken aan de zorg van vreemden toevertrouwen, dus ik berustte erin om hem achter te laten. Om het licht geurende

heiligdom waarin ik me het gelukkigst had gevoeld te verlaten. Ik draaide me om en liep naar de deur waarachter chaos regeerde.

‘Jongen, wacht!’

Ik draaide me vlug om, hopenoed voorbij alle hoop dat de oude man zich had bedacht en samen met mij de nacht in zou vluchten.

‘Hier, kom hier. Vlug dan.’ Hij morrelde aan de sluiting van de kooi van de sperwer, zijn vingers onhandig door de ouderdom en misschien angst. Koning Claudas was net zo wreed als de winter. Wreder zelfs dan mijn vader, had ik mannen horen zeggen. Ongetwijfeld had ook Hoel dit opgevangen. Hij reikte in de kooi en pakte de vogel voorzichtig. ‘Neem haar,’ zei hij. ‘Ze is nu van jou.’

Ik was in de war. De sperwer was nog een onvolwassen vogel, haar verenkleeoed helemaal bruin gespikkeld en haar ogen nog steeds geel, hoewel ze al wel die boze blik had die alle sperwers hebben. Toen Hoel haar vond voordat de sneeuw zijn intrede deed, in het bos vlak bij Gourin, was ik erbij geweest. We waren door de opvallende afwezigheid van andere nesten getrokken; een duidelijk teken, zei de meester, dat er een vrouwtjessperwer in de buurt was. Hij vergiste zich nooit in dit soort dingen.

‘De sperwer?’ vroeg ik nu niet-begrijpend.

‘Ja, de sperwer,’ zei Hoel, en hij bracht de vogel naar zijn gezicht om haar aandachtig te bekijken, alsof hij de herinnering in zijn geheugen wilde etsen. ‘Bescherm haar. Voed haar goed op. Leer van elkaar.’

Ik was nog maar een jongen en keek over mijn rechterschouder naar waar mijn vaders sneeuwwitte giervalk op zijn stok zat en me woest aankeek zoals Hoel had gedaan. ‘*Ie-ek, ie-ek!*’ riep hij. Ik voelde zijn toorn en begreep deze. Als ik een vogel onder mijn hoede moest nemen en hem wilde beschermen tegen deze vreselijke nacht en onze vijanden, moest het zeker de koning aller vogels zijn, en dat was de giervalk. De tersel, de mannetjesvalk, was getraind in het jagen, meer dan zijn gewicht in goud waard. Vele malen had ik hem hoog tegen het dak van de wereld gezien, als een vallende ster door de lucht zien schieten. Ik had erg genoten van dat moment waarop hij zijn vleugels introk en aan zijn duikvlucht begon, waarbij zijn silhouet in grootte toenam totdat hij eindelijk, maar te laat, door zijn prooi werd gezien of gevoeld. Dit mannetje was een killer. Maar de sperwer? Ze was ongetraind. Een jonge vogel, nog maar pas een en al slordige dons en gapende bek, krijsend om voedsel.

Ze krijste nu, en Hoel was zelfs op zo'n avond zo aardig om lief tegen haar te fluisteren. 'Het spijt me, prinses, braaf zijn nu,' suste hij, en met één hand pakte hij een rieten mand vanonder de tafel en duwde hij de vogel in haar niet-vertrouwde donkerte. 'Zodra je kunt, moet je haar voeden,' liet hij me weten terwijl hij de mand aanreikte. Ik knikte en nam de mand en zijn furieuze bewoonster aan, hoewel ik één oog nog steeds op de giervalk gericht hield. Hoel raapte zijn valkeniershandschoen op, waarvan het leer versleten was en bevekt met bloed, zweet en regen, maar schoon. Het was iets magisch, die handschoen, uit leer gesneden en genaaid naar een overgetrokken tekening van Hoels eigen linkerhand, en was de oude valkeniers meest gekoesterde bezit; op de vogels na, die overigens rechtens toebehoorden aan mijn vader. Toch stapte hij nu, zonder de handschoen een tweede blik te gunnen, op mij af en stopte hem in mijn riem.

'Ga nu. Naar je ouders. Ze zullen naar je op zoek zijn.'

Dus ging ik.

Flame, mijn haast tamme vos, wachtte me op bij de houtstapel onder de dakrand van de rokerij. Zijn volle vacht was een weerspiegeling van het vuur dat als een grootzeil op het dak van de schuur flapperde en talloze vonken de zwarte hemel in spuwde. Hij moest me eerst naar de stallen hebben gevolgd, daarna naar Hoels woning, stil en bijna katachtig voorzichtig en sluipend. Nu rook hij de sperwer in mijn mand, en hij hield zijn lichaam laag tegen de sneeuw en keek met zijn amberkleurige ogen naar mij op zoals hij deed als hij om een stukje vlees bedelde dat ik van de tafel had gepikt.

'Kom, jongen,' zei ik terwijl ik mijn eigen spoor terug volgde, hoewel er inmiddels anderen door de koude sneeuw stapten. Ook lagen er lichamen. Een stuk of zeven. Krijgsmannen die ik mijn hele leven had gekend, als karkassen van dieren op de grond. Moedig en plichtsgetrouw waren ze uit hun bed zo de nacht in gestrompeld om onze vijanden tegemoet te treden, en ze waren gesneuveld, teruggekeerd naar een slaap van waaruit ze nooit meer zouden ontwaken. En toen ik langs Gwenhael liep, waar hij verminkt in de rood bevelkte sneeuw lag, keek ik niet, omdat ik wist dat hij beschaamd zou zijn om zo gezien te worden. Maar ik had Tewdr, mijn vaders kampioen, noch mijn broer noch mijn vader gezien, dus durfde ik te hopen dat ze nog leefden. Daarna kwam een vreselijke gedachte in me op en mijn hart stond even stil. Misschien waren ze al gevluht.

Ik hield halt en Flame volgde mijn voorbeeld, omdat een kluitje krijgs mannen van koning Claudas om de hoek van de koeienstal was gekomen, met dampende adem en beladen met de schatten die ze uit de kapel hadden gestolen: zilveren beeldjes, gouden schalen, kaarsenhouders en zelfs de zijden gewaden waarin de priesters zich hielden als ze de woorden van de goden spraken. Zelfs terwijl ik daar stond, te bang om me te verroeren voor het geval ik hun aandacht trok, walgde ik ervan dat mannen zich eerst wilden verrijken voordat ze het gevecht hadden gewonnen. Voordat ze zelfs hadden gevochten, zo te zien. Ze waren als een roedel honden op zoek naar klikjes, en ik haatte hen. Het gekling van staal op staal in de grote zaal vertelde me echter dat de koning van de Verlaten Landen ook waardiger mannen had die hem dienden. Mannen die eerst zouden vechten en daarna stelen.

Een hand klemde zich over mijn mond, en ik werd naar achteren getrokken tegen een in een bierlucht gehulde berg van spieren en koude maliënkolder.

‘Kalmpjes aan, knul,’ bromde Tewdr in mijn oor. Ik hield op met om me heen slaan en liet Tewdr me nagenoeg achterwaarts sleuren, waarbij mijn hielen voren door de sneeuw trokken, tot we bij de werkplaats van de tonnenmaker verschuiling vonden. Maar niet op tijd.

Een van koning Claudas’ mannen had ons gezien en zijn dievengroep gealarmeerd. Even leken ze geen zin te hebben om hun schatten opzij te leggen, maar vervolgens lieten ze alles toch uit hun handen vallen. Ze trokken zwaarden en brachten speren omhoog, en hun beledigingen werden weggeslagen door een ijzige windvlaag. Tewdr gromde een vervloeking.

‘Hij is hier! Dank de goden!’ Ik draaide me om en zag mijn moeder, mijn broer en een aantal van mijn vaders huiskrijgs mannen, van wie veel onder het bloed, met ogen die glansden van de strijd lust. Achter hen stond een half dozijn bedienden en wat slaven, allemaal bijna bezwijkend onder het gewicht van de bezittingen die mijn moeder uit deze ondergang zou redden. ‘Kom, jongen,’ blies ze. ‘Waar in de naam van Cernunos heb jij uitgehangen?’

Ook mijn oom Balsant was er; hij hield de dikke schacht van esenhout met daarop het zilveren zwijn stevig vast. Mijn vaders standaard. Ik wist dat Balsant ervoor had moeten vechten. Toch gaf hij me een knipoog, waarna hij Hector de standaard overhandigde en zich bij Tewdr voegde. Hij wees dreigend met zijn grote zwaard naar

onze naderende vijanden, die gezelschap kregen van anderen die net terugkeerden van hun moordende werk.

‘Ga naar ze toe, knul,’ gromde Tewdr, en hij duwde me in de richting van mijn familie, en toen was ook mijn vader daar opeens, opdoemend uit het door vlammen nagejaagde duister. Zijn gezicht was als een granieten klif, maar zijn ogen verrieden zijn afgrijzen om wat er gebeurde. Ik zag dat zijn zwaard glansde van het bloed. Bij hem waren Govran, Budig, Salaun en drie andere krijgsmannen, wier warme adem rond hun baard dampte terwijl ze zich opmaakten voor de strijd of de vlucht; met één oog hielden ze hun vrouwen en kinderen in de gaten, die ingepakt in pelzen, gebukt gaand onder zakken en enkelen met lastpaarden aan de leiband naar de bossen in het oosten ontsnapten.

‘Mijn koning, ga,’ zei Tewdr over zijn schouder. ‘Nu.’

‘Aye, we halen jullie wel in,’ zei mijn oom tegen mijn vader, hoewel hij naar mijn moeder keek en zij naar hem. Vervolgens nam hij een pas afstand van Tewdr zodat ze ieder genoeg ruimte hadden mocht het tot een zwaardgevecht komen. Drie van de andere krijgsmannen kwamen aangestampt om zich bij hen te voegen, maar mijn vader beval Govran en de rest om bij mijn moeder te blijven, wier jammerende eisen als water van een meeuwenvleugel over me heen spoelden. Hulpeloos stond ik daar, een jongen die krampachtig een mand met een angstige vogel vasthield en wenste dat ik een zwaard vasthad en de kracht van een man bezat om het te gebruiken.

‘Kom op dan, zonen van Balor!’ brulde Tewdr naar de mannen van koning Claudas, en hij stapte naar voren. Tewdr de berenslachter. Kampioen van Benoïc.

Mijn oom en de anderen liepen met hem mee. Geen geroep of oorlogsgezing. Gewoon moedige mannen die wisten dat ze moesten sterven.

‘Kom, jongen!’ Ik liet de mand bijna vallen, omdat een hand de mijne stevig vastgreep. Ruwe, harde huid. De greep van een bankschroef. Een die nooit een zwaard had laten vallen. Of een drinkhoorn. ‘Jij hebt de giervalk,’ zei mijn vader. ‘Mooi. Kom nu.’ Hij trok en ik ging mee. Snel door de sneeuw. De anderen volgend naar de verre boomgrens. Vluchtelingen onder de sterrenhemel, de wervelende koperkleurige sintels van onze ondergang en de goden die ons verachtten.

Achter me hoorde ik zwaardgekletter. En doodskreten.

2

De trektocht

We vormden een meelijwekkende karavaan. Een processie van ont-eigenden. Aan overleven toegewijde pelgrims, berooid van alles be-halve de wil om ons hierdoorheen te slaan. Veel van de vrouwen en kinderen huilden, omdat hun mannen en vaders niet waren geko-men en dat ook nooit meer zou gebeuren. De meesten hadden het ijskoud en waren uitgeput van verdriet. Sommige mannen waren ge-wond en drupten bloed in de sneeuw, en een van hen, een grote vent die Alor heette en een speer in zijn buik had gekregen, liep het bos in om alleen en in rust te sterven. Er was niemand die hem tegenhield. Uit angst dat onze vijand ons inhaalde en afmaakte wat hij was be-gonnen, konden we niet rusten en ons warmen bij een vuur. Want inmiddels moesten ze geweten hebben dat Ban, koning van Benoïc, nog leefde.

Als je het leven kon noemen. Ik zou liever de woeste, van toorn vervulde koning hebben gehad die ik beter kende dan de man die nu zijn plaats innam. Ik zou mijn de goden vervloekende en wraak zwe-rende vader hebben. Woede, zijn knokkels over mijn wang. Alles-behalve wat hij op dat moment was: een gekrompen man, gebukt onder de last van een schaamtegevoel, het vuur uit zijn ogen verdwe-nen, ondergedompeld in de schande van zijn val. Dat zag ik zelfs bij